

ATATÜRK VE ERZURUM KONGRESİ ANITI *

GÜNDÜZ AKINCI

23 temmuz 1919'dan, Erzurum'da "Doğu İleri'nin Haklarını Koruma Derneği" (Vilâyât-ı Şarkıyye Müdâfaa-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti) nin ilk olarak toplanmasından bu yana 46 yıl geçti. Bu olayın Anıtı, Erzurum'da ancak şimdi, 23 temmuz 1965 günü dikilmiş oluyor.

Anıt iki parçadır :

Birinci parça, 2 metre yüksekliğinde 13,5 metre uzunluğunda bir kabartma olup Kongre'nin heyecanlı bir anını veriyor : Atatürk kürsüde, Türk vatanının bütünlüğü ve bağımsızlığı üzerinde inanarak, inandırarak konuşuyor; onu dinleyen 56 delege, tek bir yürek gibi çarpıyor; bu inanç çağlayanında ruhlar yıkıyor, yüzlerinde gelecek mutlu günlerin ışıltısı var.

Anıtın ikinci parçası, Kongre'yi yankılatan bu kabartmanın arkasında, yüksek bir seki üzerinde, 3,5 metre boyunda asker Atatürk heykelidir. Bunda, doğacak devrimler sanki ruhundan dışına vurmuştur (başında general kasketi var): Erzurum Kongresi'nin, ulusça çarpışmanın (Millî Mücadele'nin) andını gerçekleştirecek adam, Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları Baş Komutanı Mustafa Kemal... Bir eli kılıcında; öteki eli, Osmanlı Meclisi'nin imzaladığı *Sèvres* anlaşmasını buruşturuyor. Atatürk'ün bütün çizgilerinde kuvvet ile sabır öyle dengeli ki... Onun yapıcı gücü, sabrın süzgecinden geçiyor : O sırasıyla, Erzurum'da ulus birliğini gerçekleştirecek, Sakarya'da düşman ordusunu hırpalayacak ve Dumlupınar'da düşmanı anasından doğduğuna pişman edecektir...

* * *

Atatürk, neyi istediğini iyi bilen adamdır, o bu Kongre'de düşüncelerinin dökümünü yaptı ve "yurdumuzun bütünlüğü, devletimizin bağımsızlığı" ilkelerini ortaya koydu. Erzurum Kongre'sinin özü budur.

Anıt, 23 temmuz 1919'u, Millî Mücadele'nin ilk düşünce devinimini, Doğu İleri'nin Haklarını Koruma Derneği (Vilâyât-ı Şarkıyye Müdâfaa-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti) 'nin toplantısını ölümsüz kılmak için dikiliyor. Bu kutsal günü yarının kuşaklarına duyurmak için III. Ordu'nun, aydınların ve Erzurumlu'nun elbirliği etmesi ne güzel bir çaba! Burada çok beğendiğim bir sözü anmak istiyorum : "Ölümler, dirileri yönetir". Bu söz, ulusların hayatında şaşmaz bir gerçektir; büyük olayların, büyük adamların "ölmüş" lüğü söz konusu olamaz. Onlar, itici bir güç olarak süreklince topluma yön verirler.

* Bu yılın temmuz ayında çıkan "Erzurum Kongresi ve M. K. Atatürk" adlı yapıttan (93-94. shf).

Uluslar, büyük günlerini, büyük adamlarını yaşatmak için, onları unutululuktan kurtarmak için, onlara sevgilerini, borçlarını göstermek için adlarına anıtlar dikerler. Onları sanat yapıtlarıyla ölümsüz kılarlar. Bu anıtların, toplumun eğitiminde büyük görevleri vardır; toplumun dilekleri, toplumun vicdanı bu yapıtlarda yansır.

* * *

Atatürk, düşüncelerini demire su verir gibi halk oyunun çekiçleri altında döğdürdü, olaki başarısının büyük dayanaklarından birisi budur. Bir atasözümüzde olduğu gibi: Başbaşa vermeyince taş yerinden kalkmaz. Bu anlayışla bir ulus, kendini kurtaracak bütün yolları ve araçları yitirmiş olsa da onları yeniden bulma ve yaratmanın gücünü ancak kendi varlığında, "birlik ve beraberlik" te bulabilir.

Bu Anıt, ulus birliğine, onun bilincine ermiş aydınlarla, onların ve ulusumuzun sonsuz inancını kazanmış bir yiğit için dikiliyor. Biz de hep birlikte, yürek dolusu, bir yol daha and içelim :

İnandılar, döğüştüler, öldüler, bıraktıkları emanetin bekçisiyiz.

Y E N İ İ M L Â K İ L A V U Z U

İçindekiler :

Önsöz - Giriş - Bileşik Kelimeler ve Kuralları - Kelime Listesi -

Bileşik Kelime Listesi - Kısaltmalar.

XXI + 276 Sayfa

Fiyatı : 4 lira - Ciltli : 5 lira.

Öğretmen ve Öğrencilere % 50 indirim yapılır.

Öğretmen ve Öğrenciler için ciltli : 3 lira.
